

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . K 26.—
za en mesec " . . 2:20
za Nemčijo celoletno . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . K 24.—
za en mesec " . . 2:—
V upravi prejeman mesečno . . 1:70

Sobotna izdaja:

Za celo leto 7:—
za Nemčijo celoletno . . 9:—
za ostalo inozemstvo . . 12:—

SLOVENEC

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neizkirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod.

Inserati:

Enostolpna petitrsta (72 mm):
za enkrat po 18 v.
za dvakrat 15 v.
za trikrat 13 v.
za večkrat primeren popust.

Porabna ozračila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna petitrsta po 23 vin.

Poslano:
enostolpna petitrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvzemali so
delje in praznike, ob 5. uru pop.

Redna letna priloga Vomni red

Današnja številka obsega 6 strani

Dr. J. K.: Kompetenca v jezikovnem pravu.

Poročevalci za temeljne zakone državljanjskih pravic je v zbornici leta 1867. v imenu ustavnega odseka izjavil, da se ne spušča v to, da bi se podrobno določilo, kako naj se zvrši § 19., ker spadajo zvršilni zakoni in naredbe deloma v zakonodajni delokrog državnega in deželnih zborov, deloma med vladne upravne pravice. Tako se je tudi delalo. Nekatere reči so določene po državnih, druge po deželnih zakonih, nekatere po samostojnih sklepih raznih korporacij, občin, zavarovalnic, obrtnih zadrug, nekatere z vladnimi naredbami. Vmes pa silijo razne določbe iz predstavne dobe, ki jih vsak obrača po svoje. Če je kaka reč zmedena, je gotovo ta, in sicer tako, da bolj biti ne more.

Pribijmo, da imamo še vedno tri struje glede na jezikovno pravo v naši državi, ki vsaka po svoje razlagata kompetenco v tem oziru. Prve imenujemo nemške centraliste, ki zahtevajo za jezikovno pravo zakonitih državnih dolob. Seveda trdijo obenem, da take zakonite uredbe jezikovnega prava ne dopuste, če se ne določi nemščina za državni jezik.

V drugo vrsto spadajo tisti, kateri na temelju vsak svojega zgodovinskega državnega prava zagovarjajo načelo, da imajo že svoje jezikovno pravo, ki ga mora držav. oblast samo s prodobnimi naredbami udejstviti, ali ki prisvajajo zakonito oblast glede na jezikovno pravo svojim deželnim zborom. Sem spadajo Poljaki, ki imajo res v jezikovnem oziru izjemno stališče, Čehi in deloma tudi Lahi.

Tretji, zastopniki narodnostnega načela, ki spadamo k njim Slovenci, Hrvatje, Rusini in Romani, nimajo enotnega načela glede na kompetenco. Dalmatinici in Kranjci imajo svoja deželna zabora, ki v njih sedaj slovenska večina odločuje. Rusin in deloma tudi Roman je pa centralist in zahteva jezikovne rešitve od državnega zabora. Vsi bi bili pa seveda tudi zadovoljni, ko bi se jezikovno pravo določilo v zmislu ravno-pravnosti po naredbah.

Staro pravno načelo, da se more to, kar se je že kdaj z zakonom določilo, samo z novim zakonom izpremeniti, pri nas ne more v polnem obsegu

do veljave. Pred ustavo nimamo pravzaprav razločka med zakonom in naredbo, ker je oboje izdala ena in ista oblast. Zato splošno trdijo pravniki, da se morejo predstavne »zakonite« dolobče izpremeniti tudi po vladnih naredbah, torej po zgolj upravnem potu. Naredbo, ki jo je kaka vlada izdala, pa more druga vlada kratkomalo razveljaviti; stalnosti, ki je je zlasti v jezikovnem oziru treba, potemtakem ne more biti, kjer ni izročnega zakona; pa tudi odporn proti zakonu je težji nego proti naredbam. Stremayerjeve naredbe za Češko in za Moravo so brezdvobne veljavne; v njih se določa jezik pri sodiščih vsaj za zunanjo rabi v zmislu ravno-pravnosti. Toda Nemci se jih ne drže. Dosledno trdijo, da jih nimajo za veljavne in sodniki jih prestopajo, pa se jim nič ne zgodi.

Pri nas je seveda druga. Sedanji predsednik graškega nadsodišča z drakonsko silo zahteva znane smešne reči glede na notranji uradni jezik na temelju danih naredb in naši sodniki se mu ne ustavljajo, ker vedo, da bi se jim ne godilo tako, kakor nemškim tovarišem na Češkem. Imajo že tudi zglede, da se tu meri z drugačno mero.

Einspielerjev poizkus je osamljen, ker nosi s seboj strah pred discipliniranjem, oziroma umirovljencem. Češke jezikovne naredbe iz leta 1898. naravnost pravijo, da je končna ureditev jezikovnega prava prepričena zakonodajstvu, torej priznavajo, da so končno vendarle državni zbor, oziroma deželni zbor kompetentni za rešitev jezikovnega prava.

Kako naj na primer pridemo do povoljne rešitve koroškega šolskega vprašanja? Državni zakon o ljudskih šolah prepriča določitev učnega jezika deželni šolski gospodski, ki mora vprašati tiste, kateri šolo vzdržujejo. Koroški deželni odbor pa na dotočna vprašanja deželnega šolskega sveta noče dati nobenega odgovora. Upravna oblast je tu od enega faktorja naravnost ovirana, da ne more dalje. Seveda gre potlej še težje, če ji je taka ovira naravnost všeč in če ne samo ničesar ne stori, da bi jo odstranila, marveč celo trmo oviralcev podpira.

Odmevi iz delegacij.

Kakor smo že včeraj na kratko poročali, je v otvoritveni seji avstrij. delegacije socialdemokraški poslanec Ellenbogen predlagal, da naj avstrijska de-

legacija svoje delovanje prekine, dokler se ne doseže zopetna delavnost državnega zabora, češ, da je delegacijsko zasedanje sploh nelegalno. Ta predlog Ellenbogen je zelo čuden; zato ga tudi nihče ni smatral resnim, predlagatelj sam tudi ne. Delegacija je danes edini centralni parlamentarni zbor, ki posluje. Po Ellenbognovem predlogu pa naj bi se ta prenehal delovati, tako da bi vlada potem kar sama delala, karkoli bi hotela in bi vsa zunanja politika ostala brez vsake kritike. Trditev o nelegalnosti sedanja delegacije je pa kar iz trte izvita. Ellenbogen sam je poudarjal, da zakon govori za veljavnost in da govore za to tudi razni prejudici. In vendar je grmel zoper veljavnost. Izkazal je s tem uslužno grofu Stürgkhmu, ki je pograbil hitro to priliko, da je podiral — odprtva vrata, dobro vedoč, da je cela zbornica istega minenja. To je odnekaj socijaldemokraška navada: grmeti proti vladni v besedah — z dejanji jo pa podpirati.

Prestolni govor in ekspozé grofa Berchtolda nista napravila nobenega pravega vtisa. Najvladnejši delegati se čudijo, ker sta tako prestolni govor kakor Berchtoldov ekspozé zelo borna. Andrassyjevo glasilo »Magya« Hirlap izjavlja, da bo delegacija za to poskrbel, da poda Berchtold manj lapidarni, a odločnejše izjave. Glasilo ogrke neodvisne stranke pripominja, da napravlja prestolni govor vtis, kakor da se je le radi forme govoril. Krogi jugoslovanskih delegatov sodijo, da se mora za pravi prestolni govor smatrati govor grofa Sylva - Tarouca, ki so mu pustili povedati, česar niso hoteli sami. Veliko pozornost vzbuja dogodek, ki se je pripetil v otvoritveni seji avstrijske delegacije. Na ministrsko klop se je zadnjih vseidel sekčni načelnik grof Forgach. To je zapazil delegat Korošec, ki je glasno vzkliknil: »Kaj pa dela ta Madjar tam?« Ko Forgach na to ni reagiral, je šel Korošec k Sylvi-Tarouci in h grofu Berchtoldu, kjer se je pritožil. Čez nekaj minut je grof Forgach zapustil sedež. Nekemu slovenskemu delegatu nasproti je izjavila neka vodilna oseba zunanjega urada, da res niso sprejeli v rdečo knjigo veliko važnih dokumentov, ki se tičejo balkanske krize, ker so se na neko balkansko državo, Bulgarijo, ozirali. Po prečitanju prestolnega govora prestolonaslednik ni imel cercla z delegati, govoril je le nekaj besedi z grofom Sylva - Tarouca in z dr. Leonom. Opaža se tudi, da je prestolonaslednik za-

slišal dopoldne ogrskega ministrskega predsednika grofa Tiszo, dasi je ogrska opozicija napovedovala, da prestolonaslednik Tisze ne bo sprejel v avdijenci.

ZEDINJENE DRŽAVE IN MEHIKA.

V proračunski komisiji nemškega državnega zabora je državni tajnik izjavil, da mora Nemčija glede na spor med Zedinjenimi državami in Mehiko zavzeti neutralno stališče. Južno - ameriške republike so se obrnile na evropske velesile, da naj pri Wilsonu vplivajo, da bo njih intervencija uspešna. V glavnem mestu Mehiki se boje, da je zasedejo Indijanci in vstaši. Armada je sicer zvesta, a porazi niso izključeni. Prednje straže vstašev so zasedle Piedras-negras. V Veracruzu so vpostavili ameriško civilno vlado, vodstvo je prevzel Amerikanec J. Kerr. V Cordobi so ubili 6. v Casi Malenpan pa 1 Amerikanca.

Hrvatske zadeve.

O sporu med koalicijo in banom prihajajo nasprotna poročila. Eni poročajo, da je spor radi parlamentariziranja poravnан in da se sabor kmalu sklicuje. Skerlecz je koaliciji obljudil, da predloži saboru več predlog v korist kmečkega stanu. Pogajanj pa še niso zaključili in jih bodo nadaljevali. Na koalicijo so dobro vplivali banovi govorji v Vukovaru, kjer je hvalil njeno delovanje. Z druge strani se pa poroča, da Skerlecz svojega načrta o ustanovitvi svoje stranke še ni opustil in da je potoval zato v Slavonijo, da prouči tam razmere, ki so za ustanovitev vladne stranke ugodnejše kakor na Hrvaskem. — Zagrebški krogi, ki so jim razmire v srbski pravoslavni cerkvi znane, ne verujejo, da bo izvoljen za nadškofa v Karlovcu bosenski metropolit Letica, ker želi ogrska vlada na to mesto kakega pravoslavnega škofa z Ogrskega ali pa s Hrvaskega. Izključena pa izvolitev Letice le ni, ker je bosenski pravoslavni metropolit Bilinskijev kandidat. — Pravaška in nacionalistična akad. mladina v zagrebu sta napravili kompromis, da se obhod v proslavo spomina na Zrinskega in Frankopana vrši dne 2. maja in ne, kakor je bilo prvotno nameravano, ločeno 30. aprila in 2. maja. Slavnostno zborovanje bo pa pravaška akad. mladina imela v Starčevičevem domu, nacionalistična v Sokolu. Danes zvečer ima celokupna zagrebška pravaška mladina velik shod v spomin

LISTEK.

J. V. Slavin:

Razor.

Slika iz davnih dni.

(Dalje.)

Dolgo je stal molča kraj širokega plaza. Gledal je okrog sebe in je občudoval tiko in veličastno gorsko krasoto. Kamorkoli so se mu ozrle oči, povsod so videle strme, razorane skale, ki so se kopile druga na drugo in so segale s svojimi ostrimi koničastimi vrhovi do modrega neba. Pod temi plazovi so se vili snežni plazovi, in prostrano gručevje se je širilo daleč naokrog. Le tupatam se je svetila sredi kamenja zeleni trata; le tupatam je štrlelo pokveleno, k tloru pritisnjeno drevo. Smrtna tišina je vladala okroginokrog. Le tupatam se je slišalo pritajeno ropotanje, kakor da bi se bilo utrgalo nekje v viščini kamenje in bi se katalilo navzdol. In enkrat ali dvakrat se je slišal odnekod oster in glasen pisk. Pač se je oziral Borut okrog sebe, da bi videl, odkod prihaja ta pisk. Toda zaman.

Preko strmega roba se je splazil, da bi pogledal, kako je na oni strani. Ko je dospel na vrh, se je skril za široko

skalo in je gledal tja dol na trato, ki se je širila kraj jarka. Zagledal je tam neke živali, ki so se pasle mirno po trati.

»To so koze,« je pomislil. »Kako pridejo sem, ko vendar ni človeka širok okrog?« — In Borut se je čudil in se plazil počasi in previdno navzdol. Že je bil sred pota in razločno je že videl tisto čudne živali. Toda to niso bile navadne koze; to je morallo biti nekaj druga. In Borut je snel z rame lok in je vzel iz tula puščico. Že je napel tetivo in pomeril na žival, ki je stala na skalni ponosno in samozavestno, in je gledala nekam daleč na širino peščevje. A v tistem trenutku se je obrnila žival; pogledala je naravnost na Boruta in je zaživljala presunljivo. Živali, paseče se po trati, so se zgrnile. Z velikimi skoki so bežale kakor blisk preko snežišča in so izginile med sivimi skalami.

Sfrčala je Borutova puščica zaman. Zapilila se je v trdi sneg. Borut je bil nevoljen, ker mu je izpodletelo. Spustil se je navzdol in je preiskal sledove na snegu. Takoj je spoznal, da to niso bile domače koze. Nezname, divje živali morajo biti to, katerih še ni videl nikoli v svojem življenju.

Hotel je plezati še naprej. Toda tedaj je videl, da se je skrilo solnce za skrbasti vrh snežnika, ki je stal tam

nasproti. Obenem je začutil lakoto. Sedel je na kamen, pa je povzil svoje skromno kobilce. »Cas je, da grem proti domu,« je dejal potem. »Pot je še dolga, a do večera moram biti doma.«

Stopil je na trdi snežni plaz. In ni se pomical dolgo. Zastavil je svojo močno palico in se je podrsal navzdol. Kakor blisk je šnil po trdem snegu, in niso minili trije hipi, ko je stal že doli kraj vode, ki je pritekala iz ogromnega plaza.

»Juhej!« je zavriskal na glas in se je zasmehal veselo. Šel je dalje po bledem produ. Srce mu je bilo tako radostno in židane volje! Ej, saj je stal takih belih snežnikov in je videl toliko krasote, toliko novega! Kaj, če so pregnali starše in njega iz zelenega Kortana! Oj, pa so našli drugi dom, ki je tako krasen! Nikoli ne pojde iz njega, pa naj pridejo Sloveni in naj prosijo na kolenih, naj se vrnejo nazaj v Goratan. Nikoli ne pojde od tod, kjer je tako lepo in prijetno.

Tako si je mislil Borut, ko je spel proti domu. Tam, kjer je Pišenca najbolj stisnjena med skalovje, je obstal pred silno skalo, ki mu je zapirala pot. Krenil je vstran med grmovje in se je plazil med gosto goščavo. Dospel je na zeleno trato, kjer je dehtelo ravšje. In tedaj je obstal hipoma in poslušal. Zde-

lo se mu je, da čuje pojoci človeški glas sredi goščave. Začuden se je oziral kroginkrog; a ni videl nikogar. Nato se je splazil v grmovje in se je rinil naprej v tisto smer, odkoder je prihajal glas. Vedno bliže je prihajalo petje, in Borut je že natanko razločeval besede. Krepk moški glas je bil, ki je pel pesem:

»Ko noč zakrije zemljo črno,
nebā zakrije sinji svod,
Ti smrti, greha nas obvari,

smiluj se nas, smiluj, Gospod...«

Spet je stal Borut in poslušal pesem. Do srca mu je segala, in v duši je čutil sladek nemir, ki ga je vleklo s skrivnostno močjo naprej. Nekote se je plazil naprej v goščavo, da bi videl človeka, ki je pel čudno pesem. A tedaj je utihnila pesem kar naenkrat, in bilo je spet vse smrtnothlo. Le lahen vetrec je pošumeval med zelenimi listi visokih bukev, in gorski potok je šumel sredi kamenite struge. Zaman je blodil Borut širok okrog. Nikogar ni mogel najti sredi goščave. Zato se je obrnil in hitel po produ dalje proti domu.

Vso pot pa je premišljeval, kaj naj pomeni ono petje. Ali je res človek, ki je prepel tisto pesem? Ce je človek, kako je zašel sem? Ni žive stvari širok razen divjih zveri — a kar naen-

Zrinskega in Frankopana. Govori na shodu dr. Rudolf Horvat. Proslave po hrvaških mestih bodo danes dne 30. t. m. Danes slovesno proslave spomin Zrinskega in Frankopana tudi v Belgradu in Trstu. Na Reki je bila danes dopoldne zadušnica v kapucinski cerkvi. Z Dunaja se poroča, da namerava jugoslovanska akademična mladina letos obiskati grobove hrvaških mučenikov Zrinskega in Frankopana v Dunajskem Novem mestu. Priredi tudi svečano akademijo, na kateri bo razpravljala o vprašanju nar. obrambe.

Z BALKANA.

Grški poslanik v Rimu je Di San Giulianu z verbalno noto naznani, da so grški vojaki dne 28. t. m. zapustili Albaniji priznani del Epira in da so Grki odpravili dne 28. t. m. blokado Santi Qauranta. Crnogorska vlada je zastopnike velesil opozorila, da naj v Draču nastopijo, ker nameravajo Albanci vpasti v Crnogoro. Crnogorsko stražo pri Djakovici so albanske čete dne 28. t. m. na treh mestih napadle, ki so jih pa Crnogorci po kratkem boju vrgli nazaj.

ZA VOJAŠKO ZRAKOPLOVSTVO V SVICI.

so nabrali in zveznemu svetu izročili 1,650.000 frankov.

Dnevne novice.

+ Nazori zunanjega ministra in naša notranja politika. O ekspoziciju, ki ga je včeraj podal minister za zunanje zadeve avstrijskim delegatom, ni vredno veliko govoriti. Kdor je imel potrditev, da ga je prebral, je precej vedel, pri čem da je. Zanimiv je edinolek odstavek: »Ker nova politična uredba razmer (na Balkanu) deloma ne odgovarja dejanskim narodnostnim razmeram, se ni izvršila brez težav. Upati je, da ta okolnost, ki se zetičnimi temeljnimi pojmi moderne države, ne da v sklad spraviti, ne bo motila nove dobe, kateri gre Balkan nasproti. Od londonske unije sklenjeno varstvo na rodnih manjšin naj služi tu kot svarilno znamenje!« — Grof Berchtold ni vedel, kako je s temi besedami sam krvavo ironiziral razmere v državi, v kateri je on zunanjji minister. Da se omejimo samo na položaj na našem jugu in se poslužujemo Berchtoldovih besed samih, politična uredba na Koroškem, Štajerskem in Primorskem absolutno nič ne odgovarja dejanskim narodnostnim razmeram. Prav zato zahtevamo mi trializem. Dokler se pa to ne zvrši, naj bi se vsaj naše narodne manjšine varovale. Če je grof Berchtold dosegel v Londonu varstvo albanskih, turških in grških narodnih manjšin, bo pač še veliko lažje dosegel varstvo za koroške Slovence, ki slišijo pod avstrijskega cesarja. Da se bo to res zgodilo, za to nam jamči izjava gospoda zunanjega ministra, ki pravi, da takoj dejanskim narodnostnim razmeram neodgovarjača politična uredba ni v skladu s temeljnimi moraličnimi pojmi moderne države... Difficile est satyram non scribere.

krat se oglaši pesem, ki mu seže globočko do srca. Kako je to mogoče, oj, kako je to mogoče?

Povpraševal se je Borut, a si ni vedel odgovoriti. Le v srcu mu je še vedno zvenela tista čudna pesem, in zdele se mu je, da ponavlja sumeči gorski potok vedno in vedno tiste besede: »Smiluj se nas, smiluj, Gospod...« Večkrat se je ustavil zamišljen; strmel je v modro vodo, kakor bi pričakoval, da mu odgovori gorski potok na vprašanja, na katera si ni mogel on sam odgovoriti. A gorski potok je brzel dalje preko kamenja in je šumel glasno. A v tem šumenu je čul Borut besede, kakor bi prepeval neki skrivni glas iz vode: »Smiluj se nas, Gospod, smiluj...«

Zadnja rdečica je gorela na vrhovih strmih snežnikov, ko je dospel Borut do doma. Zgovorno je pravil staršem o vsem, kar je videl na svojem potu. Oči so se mu svetile v navdušenju, ko je pripovedoval o snežnikih in o krasotih, ki jo je videl pod njimi. Pa tudi tiste čudne, urne zivali je omenil, ki so pobegnile kakor blisk pred njim.

»Divje koze so bile,« je dejal Radeost. »Čul sem že o njih. Pravijo, da žive samo v skalah in da poznajo v pečevju najožo stezico. Nihče se jim ne more približati, še manj jih pa ujeti.«

»Oče, a jaz ustrelim gotovo eno,« je vzliknil Borut. »Gotovo jo ustrelim, kakor hitro pride spet pod gore. Glej, že sem napel lok in že je sfrčala puščica; a tedaj se je oglašil žvižg, in koze so kar izginile med skalovjem.«

(Dalej.)

+ »Rdeča knjiga« se imenuje 926 aktov, brzojavk, instrukcij, naročil in poročil zunanjega ministrstva na avstrijske poslanike in poročila teh na zunanjega ministra, ki jih je grof Berchtold dal ponatisniti, lično povezati in delegatom predložiti. Take knjige, naj bodo rdeče, modre, rumene ali zelene, so majhnega pomena, ker najvažnejšega ne povedo, vsaj tudi ne smoje. Časih pa se iz njih da le kaj sklepali, kar velja tudi za rdečo knjigo našega zunanjega ministra. Le da se ti sklepi ne glasijo ugodno za naš »Ballplatz«. Tako n. pr. nahajamo v tej knjigi poročilo avstrijskega poslanika v Peterburgu, ki piše Berchtoldu, da muje Sazonov dejan sledete: »Povejte grofu Berchtoldu da je politika monarhije v popolnem soglasju z rusko, in da so njeni nameni in cilji, kolikor se tičejo Balkana, absolutno istovetni z russkimi.« Tako je Sazonov govoril. Kako je pa delal, o tem nam priča dovolj zgodovina balkanske zveze in pa odkritja »Matin«-nova. O velikih dogodkih, ki so se na Balkanu pripravljali, se je našim diplomatom res nekoliko sanjalo. To svedoči brzojavka od 14. septembra na našega berolinskega zastopnika, kjer se opozarja »da obstaja med balkanskimi državami že mesece neko gibanje proti Turčiji«. Vendar pa to ni noben dokaz, da je grof Berchtold kaj prida vedel o balkanski zvezi in njenih končnih namenih. Nam se zdi, da bi bil kaj več povedal, če bi bil to res dobro vedel. Sploh se iz »rdeče knjige« in iz vsega vedenja naše diplomacije razvidi, da dà preveč na oficielle brzojavke in poročila, o ljudskih gibanjih in stremljnih pa ne ve ravno veliko.

+ **Naša bodoča zunanja politika.** Narodi v monarhiji se zelo povprašujejo, v kakšni smeri se bo gibala zunanja politika Avstrije v bodočem. Pravijo, da grof Berchtold tega ni povedal. Pač! Rekel je, da se bo monarhija vedno izkazala kot »močno konservativen faktor« ob vratih Orienta. »Konservativen« je zelo mnogoumna beseda, navadno pa pravijo konservativec tistem, ki je za to, da ostane vse pri starem. Najbržeje je hotel grof Berchtold s svojo krilato besedo ravno to povedati. Če je taka bodočnost Avstrije dostojna, to je pa drugo vprašanje.

+ **Redni občni zbor »Zadružne zveze«.** registrirane zadruge z omejeno zavezjo, se vrši v ponedeljek, 4. maja 1914, ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, v. »Ljudskem domu«. Dnevn red je sledeči: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnji Zvezni skupščini. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev letnega računa in bilance za leto 1913. in sklepanje o porabi čistega dobička. 5. Volitev odbora. 6. Volitev nadzorstva. 7. Prememba pravil. 8. Povest in sklepanje o osnutku zadružnega fonda. 9. Sklepanje o maksimalni meji za posejilo pri včlanjenih kreditnih zadrugah. 10. Slučajnosti. — Dr. J. Ev. Krek, načelnik.

+ **Tudi Slovenci si enkrat to zapomnimo!** Glasilo češkega železniškega uradništva je nedavno tega prineslo članek, v katerem opozarja, kakšnega pomena je, da češko prebivalstvo zmeraj in v vsem ščiti pravice češkega jezika. »Češki železniški uradniki ne morejo — piše rečeni list — ščititi pravice češkega jezika, če jih občinstvo v tem ne podpira. Gotovo bi se dobili uradniki, ki bi se radi posluževali češčine, kjer se je zdaj ne poslužujejo, a kjer je raba češčine upravičena, dasi bi si dešči pomnožili in si pri višjih uradilih napolili nepričaznost. Ali kako dolgo bi mogli uradniki vzdržati brez sodelovanja občinstva. Saj, ko bi hotel uradnik napisati s stranko češki zapisnik, bi mu lahko kakšen tak ali inorda celo občinski glavar kaj hitro pripomnil: »E, gospod uradnik, ne delajte si nepotrebne dela, pa napišite nemško, az vam, da boste dobro naredili, in tudi podpisali bom, dasi nisem zmožen nemščine!« Občinstvo mora dosledno svoje pravice izvrševati. Železniški uradniki jim pojdejo gotovo na roko. Tako se bo oživila češčina na železnicah, oživila desetkratno brez vseh resolucij in spravnih pogajanj ter postane v češkem kraju nemški uradnik, ki umeče češčino le »zum Dienstgebrauch«, ne mogoč, pa tudi ministrstvo se prepriča, da gre severozapadna železnica, sesverna železnica, Francova železnica tržet četrtnine svoje poti po krajih, ki so v resnici češka tla. Učimo se od Nemcov, ki to izvajajo s popolnim uspehom!« Mutatis mutandis veljajo te besede tudi za nas Slovence. Ne nlapčujmo več!

+ **Jugoslovanska Strokovna Zveza.** V Šturiyah na Vipavskem je govoril miznulo nedeljo na shodu skupine Ajdovščina-Šturijske načelnik J. S. Z. in deželnih odbornik dr. I. Zajec. Govoril je o delu zveze in njenih nasprotnikih. Shod je bil prav dobro obiskan. To nedeljo po-

roča načelnik dr. I. Zajec na shodu skupine v Gorjah. V nedeljo dne 10. majnika govoril na Vrhniku na shodu ondote skupine profesor A. Sušnik.

+ **Belokranjska železnica.** Vožnja po belokranjski železnici, katero smo že včeraj omenili se je vršila ob najlepšem vremenu; razgled je naravnost krasen in velik del naše lepe domovine je zopet promet in izletnikom odprt. Kolodvori, druge hiše in čuvajnice so lepe in jasno pripravljene. Deloma se človeku zdi, da vlak drdra po planinskih krajinah, potem teče zopet med vinskimi goricami; drevje krasno cvete; pri mostu čez Kolpo so udeležniki zabijali »zadnje želje«. Dotični kraj je zaljšal trojni banderček. Delovodja je stopil pred gospode in prosil pomoč pri tem težkem delu, potem so se žeblji s primernim rekom zabijali. Na metliški postaji nas je sprejel tamošnji g. stavbeni voditelj Zimmermann, ki je straten lovec in si je pridobil slavno ime »Bauernschreck«, ker je pomagal loviti na Štajerskem »bauernschrecka«. — Ogledal se je tudi del železnic na hrvaški strani. Dela je še veliko, a pravočasno bo vse končano. Most čez Kolpo in viadukt pri Otavici sta impozantni deli. Vse postaje in čuvajnice so z dobro pitno vodo preskrbljene. — Vodna postaja v Rožni dolini in vodno zajezje nudi veliko zanimivosti izletnikom. Fotografi bodo imeli zopet lepo delo za krasne nove razglednice. — Dne 30. t. m. se bode priprljalo uradno objave s svojimi rodbinami in s svojo prtljago in pohištvo na razne postaje in čuvajnice. To bo življenje na celi progi. — Vozni red na Dolenski in Belokranjski železnicu se bo nekoliko spremenil, da se upoštevajo razne želje.

+ **Klasifikacija konj v ljubljanski okolici.** Notica v ponedeljkovi številki našega lista glede klasifikacije konj v ljubljanski okolici je brezpredmetna, ker je korno poveljstvo vsled posredovanja g. deželnega glavarja dr. I. Šusteršiča tozadne razglas pred desetimi dnevi preklicalo. Klasifikacija konj se bo vršila v raznih krajih ljubljanske okolice.

+ **Občinske ceste.** Dovoljen je deželni prispevek k zgradbi občinskih cest Višnja gora—Vrh—Leskovec in državna cesta (Jaklič)—Velika Dobrava na podlagi sklepov občin Draga in Leskovec.

+ **G. Javornik st. ponesrečil.** Iz Soteske se nam poroča: V torek dne 28. t. m. je šel g. Javornik mlajši iskat iz Soteske očeta na kolodvor v Stražo. Napregel je novokupljenega mladega konja. Nazaj grede pa se je konj pred klancem v Strmolah nečesa ustrasil skočil nagloma v stran, pri čemer je mladi Javornik odletel z voza, oče pa je prišel pod voz in se nekaj časa valil pod njim. Dobil je pri tem težke poškodbe, posebno na glavi, in se onesvestil. Naklje g. Javornika mlajšega so prihiteli ljudje iz Rumanskega mlinu in iz strških vinogradov, nosili v klobukih vodo iz Krke in umivali ponesrečenca. Konja so vjeli cestni delavci vrah Strmol. Ponesrečenca so na vozu peljali k Vintrarju v Stražo, kamor je takoj prišel dr. Konvalinka iz Toplic. Ker je ponesrečen izgubil mnogo krvi in si udrl lobanjo, je njegovo življenje v veliki nevarnosti.

+ **Napajališča za občino Suhor.** Deželni stavbni urad je izdelal načrte za 16 napajališč za občino Suhor v metliškem okraju. Ker bodo stavbni stroški znašali 92.500 K. se obrne deželni odbor naprej, do poljedelskega ministrstva, da se izposluje čim višji državni prispevek, preden se prične z delom.

+ **Iz Vipave.** Nečven škandal se je zgodil minule dni v c. kr. davkariji v Vipavi. Eden od »davčnih« je namreč kruto žalil v uradnici naše poslanke in seveda pozabavljal tudi čez nove doklade. Preskrbljeno je, da se bo temu možu njegov jezik nekoliko pristrelj. Svojih poslancev ne pustimo žaliti od nikogar, najmanj pa od »davčnih«.

+ **Uboj pri Završnici.** O tem dogodku objavlja »Laibacher Zeitung« danes sledete: »Preteklo nedeljo ob 5. uri zjutraj so našli 28letnega J. Malija z veliko rano na glavi mrtvega. Za zdaj je še čisto neznano, ali je Mali postal žrtev zločina ali se je pa ponesrečil. Na nekem zidu so našli namreč prislonjeno lestev; zato ni izključeno, da je Mali hotel h kakemu dekletu in je z lesteve padel.« — Kako je s to zadevo, bo dognala sodnijska preiskava.

+ **Ureditev izseljeniškega vprašanja.** V javnosti razširjeno mnenje, da je voda sploh prepovedala izseljevanje osebam v starosti od 47. do 36. leta, ne odgovarja dejstvu. Merodajne oblasti ne nameravajo izdati splošne prepovedi za izseljevanje za gotovo starosce razrede, marveč nameravajo le zagotoviti, da se vpoštevajo obstoječi predpisi.

Naročilo se je zato tistim policijskim organom, ki nadzorujejo izseljevanje, da nadzorujejo tiste izseljence, o katereh sodijo, da bi kršili z izseljevanjem brambne predpise. S tem je tudi podana starostna meja s 36. leti, ko ugasne dolžnost novacenja in se ta starost ne sme smatrati za mejo splošne izseljevalne prepovedi, ki se ni izdala. Oblast se je naročilo, da naj prošnje za popolne legitimacije kolikor mogoče hitro rešijo in jih strankam z informacijami in s pojasnilo vroče. Praktično je s tem odpravljeno zelo razširjeno mnenje, da se dobi popolna legitimacija le z velikimi ovirami, ki se težko premagajo. Po dalekosežnem olajšanju postavno dovoljenega izseljevanja se bo končalo sodelovanje neupravičenih agentov in priganjacev izseljenec (?)¹, ki izvabljajo izseljencem velike vsote.

+ **Iz Tržiča.** Tu je izginil neki delavec, Fekonja po imenu, uslužben pri predilnici, slučajno tudi blagajnik tukajšnjega delavskega soc. dem. društva »Vzajemnost« in z njim je izginil tudi ves znesek. Govori se, da je precej. Oropal je tudi svojega prijatelja, s katerim sta skupaj stanovala, Tomaž Taučarja, ki je imel okoli 100 krov v kovčku spravljenih. Orožništvo se bo že potrudilo, da ga čimprej zasledi. — **Zaročil** se je v Kranju z Peter Jereb z gdčno Vido Fock, hčerkjo tovarnarja.

+ **Hud konj.** V Zadobravi je hlapca Antona Severja vgriznil konj v levo roko in ga tako poškodoval, da je moral iti pomoči iskat v ljubljansko bolnišnico.

+ **Nevaren padec.** Pred par dnevi se je hotel 14letni fantič France Peter nel iz Zavrh domu grede ogniti nekemu hudemu psu. Vsled neprevidnosti je pa pri tem padel v neko klet in si pri tem poškodoval obe noge.

+ **Hudo in težko telesno poškodbo** si je prizadjal posestnik France Kovač, doma v Zapužah, ker mu je dne 24. t. m. mizarski stroj odtrgal 3 prste leve roke.

+ **Nevaren ubodljaj.** Tanko France Benčina, 6 let stari kajžarja sin v Laborih, je doma pred hišo hotel neopazen zlesti na neko mimo vozečo uprego. V tem je pa padel pod voz ter mu je šlo kolo čez desno nogo.

+ **Otročja neprevidnost.** France Benčina, 8 let stari kajžarja sin v Laborih, je doma pred hišo hotel neopazen zlesti na neko mimo vozečo uprego. V tem je pa padel pod voz ter mu je šlo kolo čez desno nogo.

+ **Avtomobilna zveza Novo mesto-Krško, oziroma Novo mesto—Grič (Brežice).** Z ozirom na notico glede oskrbovanja poštnih voženj na črti Novo mesto—Krško opozarjam, da bo avtomobilna družba Globočnik & Kastelic v Krškem s 1. majnikom otvorila avtomobilno vožnjo tudi na črti Novo mesto—Grič (Brežice most). Avtobus bo odhajal iz Novega mesta (kolodvor) ob 10. uri 55 dopoldne in prihajal na Grič ob 1. uri 10 minut popoldne. Odhod iz Griča ob 7. uri 20 minut, prihod v Novo mesto ob 9. uri 20 minut zvečer. Vsi avtomobili bodo vozili v Novem mestu do in od kolodvora.

+ **Ponesrečil se je železniški delavec Jos. Klopčar iz Dobringa dola pri Uršnih selih.** Začigali jed

Imenovanje. Finančno ravnateljstvo je imenovalo evidenčna eleva Ivana Hočevarja in Karola Kavška za ev. geometra II. razreda v 11. činovnem razredu.

Po krivem osumničen. Svojčas je poročal zagrebški »Hrvat«, da je neka ženska v Obrovcu izdala, da je bil finorilec pred 29 leti umorjene bogate vdove Nine Pavelič njen sorodnik Nikola Pavelič v Karlobagu, ki je že tu ličil davno mrtev. »Hrvat« sotrudnik Ivan Peršić sedaj razjasnjuje, da je nima ta vest neutemeljena in da je svoječasna preiskava proti Nikoli Poveljču dognala popolno nedolžnost istega. Dotična ženska, ki je sedaj začela širiti te vesti, je v vsakem oziru nezanesljiva in je dognana, da je bila za to osumničenja najeta od neke strani.

Sprejem vojaških veterinarskih akademikov. V c. in kr. živilozdravniško šolo na Dunaju sprejmejo 14, na kraljevsko ogrsko veterinarsko visoko zdravniško šolo v Budimpešti pa 14 vojaških veterinarskih aspirantov. Prosilci se morajo obvezati, da bodo po dovršenih študijah 7 let v armadi služili. Na račun vojnega erarja se med študijsko dobo skupno nastanijo, preskrbujemo, oblačijo in oborožijo. Plačevati jim ni treba kolegnine, kakor tudi ne takš za izkušnje in za izstavljenje diplomov, in tako lahko študije dokončajo brez materielih žrtev, v vojaški službi pa lahko napredujejo do štabnega (višjega štabnega) živilozdravnika (VIII., oziroma VII. činovni razred). Prošnje morajo biti lastnoročno spisane in kolkovane s kolkom 1 K. Za sprejem na Dunaj morajo biti vložene do 1. avg. pri poveljništvu voj. oddelka c. in kr. živilozdravniške šole na Dunaju, za Budimpešto pa do 7. julija pri poveljstvu 4. armadnega zbora v Budimpešti.

Izzrebani porotniki za obravnavo, katere se prično dne 25. maja v Novem mestu, so sledeči: Glavni porotniki: Porupsky Karol, hišni posestnik v Kočevju; Gnidovec Jožef, posestnik v Vel. Lipovcu; Samida Janez, posestnik v Pogorelcu; Zalar Matija, lesni trgovec v Ribnici; Skubec Jožef, mesar v Črnomlju; Drnovšek Franc, posestnik v Raki; Janc Janez, posestnik na Ravnen; Frko Alojzij, posestnik v Dol. Kronovem; Uhan Janez, gostilničar in trgovec v Štefanu; Maurer Janko, trgovec v Raki; Kalin Jožef mlajši, posestnik in gostilničar v Obrežju; Fric Fran, posestnik v Hrovači; Arkar Janez, pos. v Trebčivasi; Šutej Jurij, pos. trgovec in gostilničar v Brezovici; Ragale Janez, posestnik in lesni trgovec, Kočevska Reka; Čertalič Jernej, posestnik in gostilničar v Vrbovcu; Kajfež Anton, posestnik žage v Kočevju; Erjavec Fran, posestnik v Logu; Bohorič Anton, gost. v Dol. Suhoru; Hrast Nace, pos. in gost. Mleščeve; Roschitsch Jožef, gostilničar in trgovec v Koprivniku; Haberle Jožef, posestnik in gostilničar v Stari loki; Novosel Jurij, posestnik na Perišu; Piljetič Franc, posestnik in pečar v Gradcu; Mauser Franc, posestnik in gost. v Dol. Toplirebri; Urbančič Nace, pos. v Iglenku; Golja Jan., pos. in trgovec v Metliku; Pisanski Alojzij, posestnik v Sv. Križu; Zupančič Franc, posestnik v Jezeru; Košak Jožef, pos. in mlinar v Družinskivasi; Donagoč Ferdinand, trgovec v Vel. Laščah; Zajc Jožef, pos. v Dragi; Matjaščič Martin, pos. v Rozalnici; Globavnik Janez, pos. v Škocjanu; Hrovat Janez, veleposestnik v Št. Jerneju. — Nadomestni porotniki: Kulovec Franc, posestnik v Praprečah; Remšar Jožef, posestnik v Črmošnjicah; Horvat Urban, trgovec knjig v Novem mestu; Mirtič Janez, posestnik in krojač v Novem mestu; Windischer Alojzij, pos. in trgovec v Novem mestu; Kos Franc, gostilničar v Novem mestu; Košak Janez, posestnik in gostilničar v Novem mestu; Zagar Miha, posestnik in gostilničar v Stopičah; Koklič Janez, posestnik in hotelir v Rudolfovem.

Uboj. Dne 26. t. m. so se stepili v gostilni »pri Cenetu« na Vrhu pri Podljubnu na Dolenjskem. Pri tem so Jože Knafelec prizadali smrtnonevarni udarec na glavo. Ta je bil tako močan, da mu je počila lobanja in da je 27. t. mes., to je drugi dan, ne da bi se zavedal, umrl. Kdo je pravi zločinec, še ni znano. Pripeljali so ga v kandijsko bolnišnico, kjer bo sodnozdravniško raztelesen. Ubiti je 35letni oženjen temar in posestnik na Vrhu pri Podljubnem. Zapusča ženo s tremi otroci od sedmih tednov do petih let. Posestvo je zadolženo. — O tem se nam danes še poroča: Dne 26. t. m. je pilo v gostilni pri Cenetu več fantov. K tem je prisodel tudi že nekoliko pijani temar Jožef Knafelec. Začel je pogovor. Ko mu je Ant. Pirc iz Vel. Podljubna dalji piti, je Knafelec istega vprašal: »Kako to, smrkave, da mi daš piti?« Pirc mu je odgovoril: »Sem bil takrat pri birmi kakor ti.« Knafelec zopet: »Od barabe ne maram,«

Knafelec in Pirc sta se zgrabil. Knafelec je odtrgal Pircu od srajce pri vratu gumb, zato ga je Pirc sunil v obraz. Od zadaj pa je priskočil Anton Jakše, 18letni fant iz Uršinhsel in Knafelec telebnil s steklenico piva po glavi tako, da ga je oblila kri in da se je usedel na stol in dejal: »Sedaj imam pa dosti.« — Bil je potem miren. Pil je še pivo naprej. V mraku pa se je, ko se je dvignil, da gre domov, zgrudil pred gostilno na tla. Tam so ga pustili precej časa ležati. Ko pa so le videli; da ne pride k sebi, so ga odvlekli pod streho in drugo jutro v bolnišnico, kjer je, ne da bi bil prišel k zavesti, umrl. Pirca in Jakšeta so zaprli. Prideta pred poroto.

Iz Mokronoga. V ponedeljkovi številki »Slovenskega Naroda« se nek obrekovalec zaganja v tukajšnjega poštarja, predbabivajoč mu med drugim tudi neuljudno postopanje proti strankam. Konstatiramo in dokazi so na razpolago, da gosp. poštar v mnogih slučajih več za stranke storil, nego mu veleva njegova uradna dolžnost, dejstvo, ki ga niti obrekljivi dopisnik ne bi mogel tajiti, ako bi imel le trohico čuta pravčnosti ter znal brzdati svojo strankarsko strast. Kar se pa tiče notranjega uradnega nastopanja vodje poštnega urada z ostalim osobjem, mu pa svetujemo, naj se ne vtika v zadeve, katere ga gotovo manj brigajo kakor razne druge še nerešene afere. Poštni uradniki in sluge pa bodo že sami vedeli, kaj jim je storiti, ako se krivično žnjimi postopa. Dotična gospodična uradnica je pa že toliko častivrednega značaja, da takega zagovornika odločno odklanja.

Izpod Storča. Na sv. Jurja dan je prisopihal v naše podgorje velik vojaški avtomobil, obložen z 20 vojaškimi dostojanstveniki. Privozil je iz Tržiča v Goriče, šel na Tenetiče, nazaj na Trstenik, udaril čez Bašelj na Preddvor. Malo počasi je sicer šlo po naših krivnah in v strmem »Velikem hribu« pred Bašeljem je kazalo, da bo onešal. No, pa le ni! Samo to smo si mislili, da vsi naši mostovi morda niso za take težce. — Sicer pa imamo krasno pomladensko vreme; malokdaj se je tako lahko obdelalo kakor letos. Samo gospodarji so reveži, ker jim primanjkuje klaje za živino. Upajmo, da za tremi hudimi leti pridejo boljša leta.

Poštne razmere v Spodnji Idriji. Ni ga zlepa kraja, kjer bi bile tako slabe poštne razmere, kakor so pri nas v Spodnji Idriji. Tu imamo občinski urad občinc, ki ima nad 2500 prebivalcev, župni urad župnije z nad 3000 ljudi, šolo doma in v Spodnji Kanomljii in več raznih trgovcev. Vsi ti imajo več ali manj mnogo opravka s pošto in vendor nimašo vsi skupaj še pravega poštnega sela ne. Res, da dobivajo vsak dan pisma — ako se na potu iz Idrije ali pa še preje ne izgube — pa tudi nič druga kakor pisma in časopise, če pa pride le kaka mala denarna ali druga pošiljatev, ali če hočejo kaj odposlati, morajo iti pa že v Idrijo. To pa zlasti v grdu vremenu kot v dežju ali snegu in ledu ni ravno preveč prijetno, saj se tedaj veče pot po celo uro. Veliko manjši kraji imajo saj to prednost, da imajo pravega poštnega sela, ki donaša denarne in druge lajše poštne pošiljatve in jih tudi sprejema, pri nas pa še tega r., in vendor je kraj dovolj velik ne samo za takega poštnega sela, ampak za pravi poštni urad. Prosili smo že enkrat, naj se pri nas ustanovi poštni urad, a najbrže se je položila ta prošnja ad acta, ker morebiti ni dovolj prometa. Teda sedaj pa še enkrat javno kličemo: Dajte v Spodnjo Idrijo poštni urad, prometa je dovolj, denarnega kakor tudi voznega! Seveda gre zdaj vse v Idrijo, ker mora iti, a potem bo pa vse to oštal v Spodnji Idriji, ako bo tu poštni urad.

Grad Ozalj na Hrvaškem je dal njegov lastnik knez Thurn-Taxis prenoviti, da se ohrani ta lepi spomenik hravatske prošlosti.

Obrtne, davčne, sodne in najrazličnejše druge vloge nudi v veliki izbiri nova »Knjiga uradnih vlog« (zliral Jan. Dolžan). V knjigi so tudi obrazci kupnih pogodb, zadolžnic, oporok, učnih pogodb, prošenj za doseg raznih vojaških ugodnosti itd. tako, da bo knjiga splošno in vsakemu dobrodošla in mnogo koristila. Knjiga velja nevezana 3 K, vezana 4 K in se dobi v »Kat. Bukvarni« v Ljubljani.

Tvrdke, ki imajo kupčijsko zvezzo z Odeso, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani zaupno informacijo o neki tamošnji komisiji in agenturski tvrdki.

Štajerske novice.

Š Tristo in osemintrideset kron so nabrali člani mariborske podružnice »Slov. Straže« namesto venca na grob rajnemu rodoljubu č. g. stol. dekanu Ivana Mlakarju za »Slovensko Stražo«. To je res lep uspeh slovenske požrtvovlavnosti! — Koliko pa je še učencev rajnega dobrotnika mladine, ki še niso poslali daru v goraj navedeni namen!

Občni zbor Slov. Kmečke zveze v Celju se vrši v nedeljo, dne 3. maja točno ob 1. uri popoldne v hotelu »Beli vol«. Spored: 1. Nič pravice! govor dr. Brejc. 2. Mnogo dakov, govor dr. Verstovšek. Za občni zbor vladva povsod, posebno v celjskem okraju, veliko zanimanje. Dne 3. maja vsak zaveden pristaš v Celje.

Š Shod Kmečke zveze. Dobova, dne 27. aprila 1914. V nedeljo, 26. aprila, sta poslanca dr. Jankovič in dr. Benkovič na shodu Kmečke zveze mnogoštevilnim kmetom in obrtnikom dve uri in pol zanimivo poročala o delovanju deželnega in državnega zbora, odgovarjala na razna važna vprašanja, dajala dobre svete glede razmer in potreb v našem kraju, zastran občnokoristne uravnave Save itd. Shod se je vršil živahnno, pa mirno. Slednji so vidno zavoljni navzoči izrekli zahvalo in zavpanje poslancem ter zaklicali trikrat slava našemu milemu cesarju, vladarju miru!

Š Kdor svoj narod zataji in sramoti jezik svoje matere, nima sreče. Kar zaporedoma gospodarsko propaganda stebri nemškatarsko - štajercanske stranke na Spodnjem Stajerskem. 1. Znana je usoda gasterajskega Koserja. Preganjal je g. Bosino, a konec je bil, da se mu je omračil um, posestvo pa prišlo skoro na kant, sin pa je še hotel zastrupiti svojo mater in sestro. 2. Ovverski Bračko se približuje gospodarskemu propadu, ločil se je od svoje zakonske žene. 3. Francelj Girstmayr, znani večni kandidat v Leitersbergu pri Mariboru, visi na niti. Vsak čas pride njegova posest na boben. 4. Martin Kranner, znani »Tinč«, je vodil nekaj časa nemškatarsko politiko v Št. Jakobu, delu St. Jurja in Marije Snežne, sedaj propada. Südmarka ga ne mara rešiti. 5. Koleritsch v Cirknici je odpadel od katoličke vere in slovenskega naroda, odpadla pa je tudi sreča. Tudi njegovo gospodarstvo gre rakovo pot. 6. Črešnjevski Kressnigg, polički Reininger in cela vrsta takih, ki so se izneverili svojemu narodu, stojijo na gospodarsko šibkih nogah.

Š Vabilo na prireditev Bralnega društva in Dekliške zveze, katera se vrši dne 3. maja po večernicah v televadnici okoliške šole v Konjicah. Spored je zelo zanimiv. Začetek točno ob 4. uri. Vstopnina: Sedeži po 1 K, stojisci po 40 vin. K tej majniški prireditvi vabi vse prijatelje, domače in sosedne, društven odbor. — Prireditev se vrši tudi pri slabem vremenu.

Š Jubilej slovenske frančanske župnije v Mariboru. Jutri dne 1. maja bo dopolnjenih 50 let, odkar so sinovi sv. Frančiška Asiškega prevzeli vodstvo predmestne župnije Matere Milosti v Mariboru. Sveti Oče so že dne 20. oktobra 1863, svečina vladva v Gradcu pa že dne 14. marca 1863, dovolila č. o. frančiškanom štajersko-tirolske pokrajine v oskrbo prevzeti slovensko župnijo v Mariboru. Prvi upravitelj je bil rajni č. o. Brunon Jesih, ki je omenjeno slovensko župnijo vladal do 31. avgusta 1873, ko se je povrnil k Sv. Trojici v Slovenskih goricah za upravitelja tamšnje redovne župnije Sv. Trojica. V Mariboru sta mu sledila kot prvi č. o. Evstahij Puntner od leta 1873 do leta 1882, kot drugi pa č. o. Kalist Herič od leta 1882 do leta 1887. Mnogočastiti oče Mansuet Bernardič je upravljal slovensko župnijo samo od leta 1887 do leta 1888, ko je postal provincial štajersko-tirolske redovne pokrajine. Od leta 1888 sem je vodil č. o. Kalist Herič z veliko spremnostjo slovensko župnijo, kateri je preskrbel namesto stare male krasno novo prostorno cerkev, kateri so sv. Oče Pij X. dne 7. novembra 1906 podelili naslov in predpravice manjše bazilike rimskega mesta. Častiti frančiškani so si v tem času pozidali tudi nov samostan, kakršnega nima nobena njihovih sosednjih pokrajin. Zato sme mariborski samostan s ponosom gledati na svojo delavnost v prvih petdesetih letih svojega tukajšnjega obstanka. Naj, cvete, raste in se razvija v čast božjih na slavo pokrajine Sv. Križa.

Š Kako časti ljudstvo svoje dobre pastirje. Mnogo občin v Slovenskih goricah je že imenovalo delavnega č. gozpodra Bosino, katerega so hoteli nemškutarji in liberalci ugonobiti, svojim častnim občanom in so tako javno povedale, da naše ljudstvo časti dobre in za narodnost vnete duhovnike. Sedaj

se je tem občinam še pridružila občina Žitnice v Slovenskih goricah. — Občina je sklenila tudi samoslovensko uradovanje.

Š Bela žena. V Prespergu pri Radgoni je umrl vrl slovenski kmet Anton Rožman, znan daleč na okoli kot značajen mož. Bil je velik prijatelj katoliških listov. — Pri Sv. Jurju v Slovenskih goricah pa je umrl naš mož Franc Duh.

Š 500letnico ustoličenja zadnjega koroškega vojvode na gospodovskem polju po slovenskih kmetih-svobodnikih ponove mariborska narodna društva z drugo slavnostjo dne 10. majnika ob pol 4. uri popoldne v prostorijah »Narodnega doma« v Mariboru. Poleg »Tugomera«, slavnostnega govora in »Knez Volkuna« je tudi za tokrat zaključila krasna živa slika. Ker je za narodno mejo to slavlje velikega narodnega pomena, pričakujemo i tokrat obilne udeležbe. Okoliška društva pa prosimo, da v nedeljo, dne 10. maja, ne prirede drugih veselic.

Š Blamaža nemškatarske župana in njegovega nemškatarskega tajnika. Na beli ponedeljek bi se moral vršiti, kakor navadno vsako leto, pri Sv. Lenartu v Slov. goricah živinski semenj. Okrajno glavarstvo je že pred desetimi dnevi poslalo na občino uradno dovoljenje, da se sme sejem vršiti, ker je kuga-slinovka že ponehala. Župan, velik Nemec na duši in telesu, in njegov visokoučeni adlatus Živko, pardon Schiffko, pa dotičnega dopisa politične oblasti nista razumela, dasi je bilписан v blaženi nemščini. Pride dan sejma, živilozdravnik je prišel, kupci so prišli, a živine ni bilo, ker si jo ljudje niso upali pragnati brez županovega dovoljenja. Nemškutar torej niti nemških dopisov ne razume in s tem zakrivi veliko gmotno škodo živinorejcu in kupcem. Klobuk dol pred našo slovenjgoriško nemškutarijo!

Š Volitve v pokojninski zavod. Razposlali smo pozive vsem slovenskim delodajalcem, ki so vpisani kot volilni upravičenci skupine D (svobodni poklici) za volitve delegatov v občnem pokojninskem zavodu. Ti pozivi veljajo enakomerno tudi za vse volilne upravičence iz skupine D (šeje in nameščence), naj nam takoj vpošljejo glasovnice in izrecno svarimo pred separatističnim postopanjem. Le če stojimo zelo složno in zberemo vse slovenske glasove, dosežemo uspeh, ki ga pri teh volitvah želimo doseči. — Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju.

Š Zalec. Zlato poroko sta obhajala v Žalcu v ponedeljek, dne 27. aprila, zakonska Franc in Neža Pečnak. Cerkevne obrede je izvršil po genljivem nagonoru sin zlatoporočence č. g. Jožef Pečnak, kaplan v Novicerki, ki je nato daroval slovesno sv. mašo ob asistenci domače duhovščine. — Jubilanta sta kujub visoki starosti — 74, oz. 73 let — se primerno čvrsta in čila.

Š Blumentag v Mariboru. Prihodno soboto, dne 2. in v nedeljo, dne 3. maja priredijo mariborski Nemci in prononsirano - nemško - liberalno-nacionalna društva Blumentag za »uboge otroke«. Izkušnja kaže, da so dosedaj uporabljali tudi denar, ki se je izkupil za cvetke, izključno v nemško-protestantske namene, za podporo »Knabenhort« itd. Z vso smelostjo trdim, da dobita tudi Šulferajn in Südmarka od tega ionda svoj delež. Raditega ne more noben Slovenec ali Slovenka, ki čuti res narodno prispevati za nemško - protestantsko malho z nakupovanjem rož. Saj imamo dovolj lastnih potreb

dar spoznavajo, da je edina pomoč za boljšo bodočnost našega naroda, ako se omeji žganje pite. Posebno se baje pričuje oni nemškutar, ki je s smrdljivim šnopsom izvabil milijone iz žepa našemu ljudstvu in zastupil stotine in stotine družin, da »kšeft« ne nese več kot prej. Samo v 1 tednu je neki štajerski šnopsarski magnat stočil in prodal za 2000 K manj šnopsa ko navadno. Znamenje, da gre zmernostno gibanje tudi na Štajerskem razveselivo naprej! »Sveti vojski« k uspehu čestitamo!

S Iz finančne prokurature. Cesar je finančnega svetnika pri graški finančni prokuraturi dr. Maksa Mihurko imenoval za višjega finančnega svetnika. Dr. Mihurko je znan kot izborni jurist, strokovnjak v finančnih zadevah.

S Srečen lovec. Iz Sejnice ob Dravi poročajo: Dne 26. aprila je gospod N. Prieger ustrelil v logu viltovškega grada velikega kragulja, in sicer kar iz gnezda, kjer je vali mladiče. Ta spaka je napravil bližnjim posestnikom že velike škode, ker jim je odnesel mnogo perutnine. Lovcev se je znal izogibati s čudovito spretnostjo. Lanske riladiče so mu postrelili sinovi vrlega našega veleposestnika g. Urbasa na Slemenu.

S Požar je uničil v Gornjem Gasteriju v Slovenskih goricah hišo in gospodarsko poslopje posestnika Simona Roškaniča. Rešiti se ni dalo nič. Zgoreli sta tudi dve govedi. Zažgal je šestletni mimo-idoči otrok.

S Slučaj, ki ni slučaj. V Obrežu pri Središču je pred par dnevi uničil posestnik Marčec. Zadela ga je kap. Komaj je ta bil pokopan, je umrl v isti hiši nagle smrti najemnik gostilničar Bauman. Danes je pogreb. Toda v tretjo gre rade. Ni še prišel ta mrljič z mrtvaškega odra, je že zadela kap Marčevega dvajsetletnega sina, ki je včeraj opoldne izdihnil. Torej v enem tednu v eni hiši trije moški: oče, sin in najemnik mrtvi. Ljudje veliko govorijo. Vse pa je ta novica globoko pretresla. Ne venio ne ure, ne dneva.

S Nesreča. Od Sv. Trojice v Slovenskih goricah se poroča: Minuti teden se je tukaj ponesrečil Franc Logar. S tremi drugimi tovariši je zažgal neki hlod. Kar se hlod prevrže in pade na imenovanega Franca Logarja. Našamil mu je nekaj reber, a poškodovan je zdaj že izven vsake nevarnosti.

S Uspeh celjskih policijskih psov. Pred nekaj dnevi je bilo vlomljeno v neko branjarijo v Gaberjih pri Celju in so tatovi pokradli večjo množino jastvin in pijače. Orožnik Gorjup je s psico »Afro« zasledoval zločince, ki jih je izsledil v osebi delavca Friderika Schniderja in nekega Komerickega. Tudi pri vlomu v klet hotela »Stadt Wien« so s pomočjo policijskega psa, ki je last profesorja Greila, imeli uspehe. Pes je sledil od hotela do neke šupe, kjer je vlomilec bržkone prenočil. Tri dre pozneje so pustili slediti psico »Afro«, ki je imela isti uspeh.

S Italijanski vohuni na Štajerskem? Dne 25. aprila sta arctirala dva celjska orožnika na državnih cesti med Celjem in Vojnikom dva Italijana, o katerih sodijo, da sta laška vohuna, ker so pri njiju našli sumljive listine. Eden izmed Italijanov se piše Ferdinand Valente in je podčastnik 6. bersaglierskega polka, ki se nahaja sedaj še v Trpolisu. Imel je na omenjeno ime izpolnjeno potni list italijanskega konzulata v Stockholm. Imel je pri sebi generalno karto Spodnje Štajerske v razmerju 1:350.000, kakor tudi v harmoniki, na katero pa ni znal igrati, ko so ga k temu sili. Njegov tovariš Biago Jacchelli je imel s seboj papagaja ter potni list, izpolnjen od italijanskega konzulata v Norimberku. Oba sta bila tako dobro oblečena. Pri sebi sta imela za 200 K avstrijskega denarja in 17 lir. Rekla sta, da iščeta dela kot zidarja. Izročili so ju sodišču v Celju. Valente govoril nemško, medtem ko odgovarja njenov tovariš na vsako vprašanje z »Ni-ente tedesco«.

S Visoka starost. Na Dobravi pri Ormožu je včeraj mirno v Gospodu zaspala gospa Terezija Trop, rojena Podplatnik, mati preč. gospoda Frančiška Tropa, župnika in bivšega stolnega korregenta, in teta gospoda župnika Jožefa Podplatnika. Rojena je bila 13. oktobra 1827. Svelila ji večna luč! Obema gospodom pa naše sožalje!

Glavna posojilnica.

Liquidacijski odbor nam piše: Kakor je splošno znano, se je ustanovila v Ljubljani nova zadruga pod naslovom »Kreditna zadruga«, registrvana zadruga z omejeno zavezo, katere prvi in glavni namen je, za svoje člane, ki so zadružniki »Glavne«, doseči z upniki »Glavne« povravnavo, jim izplačati poravnalno vsoto na ta način obvarovati svoje člane po

možnosti groznih posledic tega neomejenega jamstva. Načelstvo zadruge je povabilo vse one zadružnike bivše »Glavne«, kateri so se doslej le količaj zanimali za stvar, da naj vstopijo v zadrugo ter vplacajo odnosno zasigurajo vplačilo dolgočne prispevka najkasneje do 15. maja t. l., ker je zadeva silno nujna. Načelstvo zadruge mora imeti do tega časa zasigurano vplačilo, ker le tako je poravnava omogočena. Vabilu načelstva se zadružniki pridružijo, prišli so do prepričanja, da je rešitev le na ta način mogoča. Veliko je pa še zadružnikov, katerim načelstvo ni poslalo vabil in to zlasti radi tega, ker se tudi doslej vplacajo večkratni urgenki od strani likvidacijskega odbora pozivu niso odzvali, se za stvar doslej niso nič brigali in se sploh obnašali na ta način, kakor bi jim bila ta zadeva popolnoma tuja. Trditve enega ali drugega, češ, dolg pri »Glavni« sem vestno odpalčal, torej tudi nimam nič več opraviti pri tej zadevi, je popolnoma napačna, ker vprašanje zadržništva je popolnoma ločeno od vprašanja dolga. So slučaji, ko nikdar ni imel kako posojilo — in je zadružnik; so tudi slučaji, da je imel posojilo — in ni zadružnik. Glavni in edini vzrok zadružništva je lastnoročni podpis pristopnice, vsačko drugo vprašanje je postranskega pomena, ki na stvari ne izpreminja ničesar. Dalje so med zadružniki tudi nekateri, ki trdijo, da so delež odpovedali, ne vpoštevajo pa dejstva, da so ga prepozno odpovedali. Zadnja odpoved, ki ima še veljavno, je moralna biti vložena najpozneje dne 30. novembra 1907. Odpovedi, ki so bile vložene od 1. decembra 1907 pa do 30. novembra 1909, so sicer glede izstopa veljavne, toda vsi ti bivši zadružniki še vedno jamčijo za izgubo ter bodo v slučaju poloma istotko prizadeti, kakor pravi zadružniki »Glavne« in to vsled tega, ker niti število niti premoženje zadružnikov ni v nikaki primeri s primanjkljam, kateri se bo pokazal po končanem konkurzu. Vse odpovedi, ki so pa bile vložene od 1. decembra 1909 dalje, pa nimajo nikake veljave, to se pravi, da je veljava teh odpovedi ista, kakor če zadružnik sploh ne bi odpovedal članstva. Dalje se najdejo zadružniki, ki trdijo, da nimajo čisto nič in se jim vzeti ne more ničesar. Tudi ta izgovor je povečini šepav, ker zadruga bo po pridobljeni pravici poizkusila vse možče, da bo realizirala pridobljeno terjatev in to pravico bo izvajala leta za letom takto, da ne bo tak zadružnik prisel nikdar iz rubežni. Opiraje se na to razložbo, se nujno prosijo vsi tisti zadružniki »Glavne«, kateri niso dobili te dni tozadovnih pozivov, da se nemudoma zglose v zadržni pisarni, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 8, kjer bodo prejeli natančnejše informacije. Mislim naj, da načelstvo »Kreditne zadruge« dela le v njih interesu, in če ne bodo vpoštevali tega poziva, naj si pripišejo posledice sami sebi. Dalje se načelstvo obrača tudi do onih bivših članov, ki so vsled prepozne odpovedi še vedno v obvezni, t. j. do onih, ki so odpovedali članstvo v dobi od 1. decembra 1907 do 30. novembra 1909. Načelstvo sicer ne more od njih ničesar zahtevati, toda, če se poravnava vsled nezadostnega pokritja podere, bodo ti bivši člani preganjani z isto veljencem, kakor drugi zadružniki »Glavne«. Tudi to načelstvo nujno prosi, da se zglose takoj v zadržni pisarni ter tamkaj vplačajo odnosno podpišejo nih premoženju primeren enkratni prispevek.

Primorske vesti.

P Nepokornost italske duhovščine napram lastnemu škofu. Dnevnik »Polaer Tagblatt« v Fulju priča v svoji številki od torka obesedno prestavo »Slovenčevega« poročila pod zgorajšnjim naslovom. Značilna za nemški list, o katerem gotovo n' more nikdo trditi, da je »klerikal«, je končna pripomba: »Mi nimamo k temu nič pripomniti«. S tem je pač najbolje dokazano, da je naše poročilo popolnoma nepristransko.

P Slovenska šola v Kopru. Znano je, da je bila s premestitvijo učiteljišča iz Kopra v Gorico opuščena tudi slovenska ljudska šola, ki je bila spojena z omenjenim učnim zavodom. Sedaj vzdržuje v Kopru svojo ljudsko šolo Ciril in Metodova družba. Ker je slovenskih otrok v Kopru vedno več, bi bilo zelo potrebno, da se ta šola popolnoma podprtja. Ker imajo zlasti slovenski pazniki koprske kazničnice veliko šoloobveznih otrok, se tudi justično ministrstvo za zadevo zelo zanima. Največji nasprotnik slovenske šole v Kopru je poreški deželnji odbor, ki se rajši zavzema za nemško ljudsko šolo v Kopru. Ministrstvo za uk in bogoslužje vendar še ni zadeve rešilo. Upajmo, da bo ugodilo našim zahtevam.

P Imenovanje. Orožniški siražmojster Alojzij Bezljaj je imenovan kanclistem pri dež. sodniji v Trstu.

P Ljubljanski gledališki igralci so igrali v tržaškem »Narodnem domu«

dne 28. t. m. »Neozdravljivega Izidorja«, dne 29. t. m. »Vraga«, v petek, dne 1. maja pa bodo predstavljali »Nervožen ženske«, v soboto bo deklamacijski večer z burko »Satanova maska«, v nedeljo popoldne bodo igrali »Tretji eskadro« in v nedeljo zvečer »Konec sveta«.

P Tržaški vodovod. Znano je, da je tržaški vodovod izpeljan iz podzemeljske reke Avrižine, ki pa nudi vedno premalo vode. V suhem vremenu se ne dobi na dan iz nje več kot 19 tisoč kubičnih metrov. Prototizik dr. Costantini je izračunal leta 1912, da bo rabil Trst v poletju 1914 dnevno 22 do 24 tisoč kubičnih metrov vode. Če se bo to zgodilo in če nastane še velika suša, potem bo Trst zares stradal vode. Že sedaj znaša v resnicu dnevni konsum tržaškega prebivalstva do 17 tisoč kubičnih metrov. Odpomoč je res nujno potrebna. Različne magistratne komisije pri sej tej veliki potrebi vso stvar samo zavlačujejo. Te dni hočejo zopet predložiti nove tozadovne predloge. Odločiti se hočejo pri tem za studenec podzemeljskega Tirnava. Bistrico, ki bi bila tudi strategičnega pomena, popolnoma odklanjajo. Med izvedenci tozadovne komisije se nahaja tudi znani profesor dunajske univerze dr. Schattenfroh. Izdatki za novo vodovod so proračunjeni na 12,530.000 K.

P Šola za pomorske strojnike. »Piccolo« od srede prinaša novico, da je dobil dr. Pitacco od ministarskega predsednika grofa Stürgka ter od ministra za javna dela Trnka obvestilo, da namerava vlada s šolskim l. 1914/1915 v Trstu ustanoviti šolo za pomorske strojnike, ako da mestna občina na razpolago potreben prostor. Novo šolo se misli nekako združiti z že obstoječo obrtno šolo. Pomorski strojniki zahtevajo to šolo že nekaj let. V mesecu marcu so sklenili pomorski strojniki trajati, ako se še ne bi ugodilo njihovi želji.

P Nenadna smrt. V torek zjutraj je prišel 80letni starček Fran Hausian v neki urad v prvem nadstropju tržaškega magistrata. Poizvedeti je hotel, kajda je z njegovo prošnjo zaradi domovinstva. Medtem, ko ga je neki uradnik povpraševal o potrebnih podatkih, se je starček v znak zgrudil na tla in obležal mrtev. Prišli zdravnik rešilne postaje »Igea« ni mogel drugega ukreniti, kot konstatirati smrt. Truplo so pripravili v mrtvašnico Sv. Justa.

P Nesnaga v tržaški mestni bolnišnici. Nesnaga v tržaški mestni bolnišnici je prišla že v pregorov. Ljudje že pred tem dobrodelnim zavodom že zradi tam vladajoče umazanosti, da niti ne govorimo o zasmehovanju in drugih neprilikah, katerim je tam izpostavljen načelniček. Med drugimi bolniki silno trpe tudi vsled stenic, ki kar mrgole po posteljah in lažijo bolnikom po izmučenem telesu. — Vzroka tem razmeram je iskati v velikanskem neredu, ki vlada v upravi mestne bolnišnice in kateri nered podpira v prvi vrsti na magistratu italijansko-liberalna stranka. Ravnatelj dr. Gattorno, ki je bil imenovan s pomočjo slovenskih in socialističnih glasov, je hotel sicer ta Avijev hlev temeljito očistiti in napraviti red. Toda gospoda na magistratu mu je delala pri tem take ovire, da se je mož končno odpovedal. — Velika ovira pravemu redu so tudi bolniške postrežnice, katere ne store ubogemu bolniku nobene usluge, če jih ne plača, in ki poleg tega tudi sicer niso na najboljšem glasu. Da se tem razmeram načini konec, je bilo že pred leti v zdravniškem kolegiju bolnišnice predlagano, da se namestijo usmiljene sestre.

P Smrtna kosa. V sredo je premisola v Gorici v cvetoči dobi 33 letga Frančiška Kluna, soproga gospoda Antona Kluna, znanega posestnika. — V Sliju je umrla 70 let starca gospa Uršula Bubnič, soproga posestnika in trgovca. — V Pasjaku pri Jelšanah je umrl Anton Maslo, c. kr. paznik kazničnice v Kopru.

P Suša v Istri. Iz Kringe. Že od 8. aprila t. l. ni bilo tu dežja. Večer in topolina sta posušila zemljo tako, da kaže razpokline. Senokoše so radi suše rumene, namesto zelenne. Živila in ovce nimajo paše. Zemlja se ne da orati. V senci kaže topomer do 16 stopinj R. topoline. Zgodaj suša, zgodaj vročina; kaj bo še! Ker je lani polovico starih trt uničila trtna uš, so letos ljudje posadili veliko amerikanskih trt, samo da jih ne bi stisnila suša. — Imamo dve novi cesti: eno v Sv. Peter v Šumi, drugo v Sv. Lovreč-Pazanatički.

P Občinska posredovalnica za delo v Trstu. Tržaška občina namerava ustanoviti občinsko posredovalnico za delo. Namen te posredovalnice je brezplačno posredovanje dela. Za pokritje stroškov se stavi v proračun vsota

25.000 K. Naravno je, da bo ta zavod le novo sredstvo za odrivanje slovenskih in hrvatskih ter uvažanje italijanskih delavcev.

P Trgovska obrtna zadruga v Trstu. Trgovska-obrtna zadruga v Trstu je imela dne 26. t. m. občni zbor. Iz računskega zaključka je razvidno, da je zadruga imela leta 1913. 8.279.816 K 53 vin. denarnega prometa in 19.013 K 79 vin. čistega dobička. Od čistega dobička se razdeli vsota 5600 K med razne narodokulturne zavode (med temi za slovensko trgovsko šolo v Trstu vsota 4000 K), dočim se pridene vsota 10.311 K 74 vin. rezervnemu zakladu. Rezervni zaklad je znašal koncem leta 1913. 96.823 K 93 vin. Vrednost hiš znaša glasom bilance 88.599 K 69 vin.

P Vprašanje tržaškega vodovoda se vleče že preko 30 let, ne da bi bilo mogočno priti do kakega pozitivnega rezultata. Sedaj pa se to vprašanje vendar približuje svoji rešitvi, dasi le provizorični. Lansko leto je mestni svet že razpravljal o načrtu za vodovod iz Timava pri Devinu. Stroški za ta vodovod so bili proračunjeni na 40 milijonov krov. Vsled socialistične obstrukcije pa je bila razprava prekinjena in sklicana posebna enketa, ki kateri sta bila povabljena kot vodotehnični strokovnjaki ravnatelj dunajskoga vodotehničnega urada dr. Kinzl in prof. Schenker iz Gradca. Tema dvema je konečno enketa poverila nalogo, da proučita temeljito vsa vprašanja in vse možnosti oskrbe tržaškega mesta z vodo ter stavita potem tozadovne svoje predloge. Ona sta tudi izdelala načrt, glasom katerega bi se vprašanje rešilo provizorično tako, da se obstoječemu vodovodu iz Brojenice (Aurisina), ki daje okoli 18.000 m³ vode na dan, dovede 10.500 m³ vode dnevnno, ki naj bi se dovajala iz Timava v Sv. Ivanu pri Devinu. Stroški za to so proračunjeni na 12 in pol milijona krov, za katerih pokritje predlaga mestni magistrat najete posojila, ki naj bi zaradi morebitnega prekoračenja proračuna in kurzne diference znašalo 15 milijonov krov. To vprašanje je res zelo nujno, ker se sedaj dogaja v poletnih mesecih, da je celo mesto brez vode.

P Vlom v blagajno vojne ladje. V noči od ponedeljka na torek je nekdo navrnil blagajno vojne ladje »Panther«, ki se nahaja zadnji čas v tukajšnjem doku v svrhu poprave. V blagajni se je nahajalo okoli 35.000 K. Od te vsote se je pa vlonjilec zadovoljil z zneskom okoli 900 K, katerega so potem našli na nekem prostoru skritega. Kot osumljence so artovali nekega strojnega podčastnika in ga oddali v tukajšnjo kazničnico.

P Tele z dvema glavama. V Velikih Munah pri Podgradu je izlegla neka krava tele z dvema glavama. Glavi sta bili popolnoma pravilni, samo da sta bili tako zraščeni, da je med levim očesom ene glave in desnim očesom druge glave 4 cm razdalje. Tele je v ponedeljek poginilo.

Ij Pobegnil je včeraj ob 11. uri do podne od dela v Spodnji Šiški št. 86 prisiljenec Ivan Karlin, težak, 21 let star, rojen v Gradcu in pristojen v Škofjo Loko. Gospodarju, kjer je delal, je vzel obleko in ušel v njej.

Ij Na včerajšnji semenj so prgnali 61 glav, in sicer 26 volov, 6 krav in 29 prašičev za rejo.

Zadnje vesti.

CESARJEVO ZDRAVJE.

Dunaj. O cesarjevem zdravstvenem stanju poročajo danes zjutraj oficielno, da je noč dobro prestal. Nazadovanje katarnih pojavov napreduje razveseljivo. Splošno zdravstveno stanje je dobro.

Dunaj. Včeraj zvečer so izdali o cesarjevem zdravju sledeči bulletin: Od včeraj na danes so kataralni pojavi nekoliko nazadovali. Splošno je pa cesarjevo zdravje enakomerno in zadovoljivo. Cesar se je na mali galeriji pet četrt ure sprehejal.

Dunaj. Cesar se je danes ob pol 1. uri popoldne ob odprtih oknih sprehejal v mali galeriji v Schönbrunn. Počutek cesarjev je trajno zadovoljiv.

DR. ŠUSTERŠIČ O BERCHTOLDOVEM EKSPZEZU.

Budimpešta. Dr. Šusteršič se je o ekspoziju grofa Berchtolda izjavil: Ekspoze ne pove nič novega, kar bi že splošno ne bilo znano ter po diplomatskih navadi deli na vse strani prijaznosti. Vodilna misel je položaj kolikor mogoče rožnato naslikati. Ravnotako kot v prestolnem govoru tudi ekspoze posebno podčrtava nastop princa Wieda na albanski prestol. Glede konsolidacije Albanije kaže ekspoze največji optimizem. Žalibog ekspoze toliko kot ničesar ne pove o velikih ciljih naše zunanje politike. Kam plovemo? V kaki smeri hočemo vplivati na dogodke v naši najbližji bližini? To je veliko vprašanje in skrivnost Ballplatza in iz tega sledi negotovost vse avstrijske javnosti in vseh iz tega sledenih gospodarskih konsekvens. Tudi po tem ekspoziju obstaja še dalje bojazen, da bonito nakrat zopet nenadoma presenečeni po kakem dogodku in bo vnovič preobvladal situacijo vprašanje: Kaj storimo, kaj hočemo, kateri so pravzaprav pravi interesi monarhije?

NADVOJVODA FRAN FERDINAND.

Dunaj. Nadvojvoda Fran Ferdinand se je danes iz Budimpešte vrnil na Dunaj. V krovih madjarskih delegatov se je včeraj v Budimpešti opažala posebna zadovoljnost, ker je nadvojvoda se v madjarčini znatno izpopolnil.

UDRŽAL O POLOŽAJU.

Budimpešta. Vodja čeških agrarcev Udržal se je izjavil. Povdral sem vedno, da zunanja politika naše države ni ločiti od notranje politike. Na lastnem telesu se je naša država prepričala, da njena zunanja politika toliko časa ne bo močna, dokler njeni notranjepolitične razmere ne bodo urejene.

MLAĐOČEŠKE IZJAVE.

Praga. Mlađochi so podali vnovič izjavo, da v delegaciji ne bodo obstruirali, ker te njihov boj naperjen le za vpostavo zopetnim normalnih odnosa na Češkem in se ne obrača proti vladni ali državi.

KOŠUTOVA BOLEZEN.

Budimpešta. V Košutovi bolezni ni sprememb. Položaj je kritičen.

BOMBNA AFERA NA REKI.

Reka. Guverner grof Wickenburg, policijski ravnatelj Kesmarky in koncipist Bensterien so vložili tožbo proti Rihardu Gigantemu, ki je omenjene osebe dolžil, da so nalač uprizorile bombni atentat zoper guvernerja.

DR. MILAN STARČEVIČ.

Zagreb. Dr. Milan Starčevič se je vrnil sem.

PRVI SOCIALNI DEMOKRAT V TIROLSKEM DEŽELNEM ZBORU.

Inomost. Na podlagi novega volilnega reda so se izvršile volitve iz splošnega razreda v tirolski deželnem zboru. Izvoljeni je devet krščansko-socialnih-konservativnih kompromisnih kandidatov, šest kandidatov italijanske ljudske stranke, en laški nacionalec in en socialni demokrat. Potrebe so tri ožje volitve. En rezultat še ni znan.

ZAROTE PROTI ALBANSKEMU KNEZU SE PRIČNO.

Rim. Tukajšnji listi poročajo, da je Kemail dej uprizoril novo zaroto proti albanskemu knezu, katere namen je bil, v Albaniji ustanoviti vladno formo po zgledu Švice.

GLASOVI O KONKORDATU PRENAG-LJENI.

Belgrad. Vest, da je med Sveti Stlico in Srbijo konkordat že sklenjen, je, kakor se izve iz vladnih krogov, prenagljena.

ALBANSKE ZADEVE.

Trst. »Jadranska korespondenca« je dobila od odlične jugoslovanske strani obširno situacijsko poročilo glede albanskih odnosa. Knezu Viljemu se ni doslej posrečilo pridobiti vplivne albanske notable za svojo vlado. Iz kritičnega položaja Viljem ne ve pravega izhoda, homatijs so kneza že privedeli do tega, da je nameraval zapustiti na tistem svojo draško rezidenco. Italija in Avstrija se trudita z vsemi močmi, da Viljema ohranita na prestolu. Zato je v obrambo knezovo poslala Italija pred Drač svoje brodovje, obstoječe iz ene oklopnice in dveh križark. Viljem se je nato v laskavih in vznešenih besedah, polnih hvaležnosti, zahvalil italijanskemu kralju.

Cetinje. V krogih balkanskih zveznih držav se različno komentira dejstvo, da albanski knez Viljem I. doslej še ni naznani vladam balkanskih zveznih držav — ki so tudi obenem neposredne mejašinje — izvzemši Rumuniji svojega vladarskega nastopa. Vlade nameravajo podati Viljemu primerno noto in ga na to vladuno opozoriti.

V EPIRU.

Drač. Od grških čet izpraznjeni Epir so zasedli albanski orožniki.

ANGLEŠKI KRALJ NE PRIDE NA RUSKO.

Peterburg. Obisk angleškega kralja na Rusku radi bolezni ruske carice izostane.

ZOPET VELIK PROTIMADJARSKI SHOD NA RUMUNSKEM.

Bukareš. Dne 15. maja se vrši velikanski shod v Kraju, kjer se bo proslavljal spomin na to, da so Rumuni leta 1848. zagrabili za orožje proti Ogrski.

OBSOJEN STRAŽNIK.

Trst. Sodišč je obsodilo policista Mrakovčiča, ki si je začetkom tega leta pri požaru znane restavracije »Bonavia« prilastil iz neke omarice 3 K 30 h, na štiri meseca težke ječe.

VOJNO PREMIRJE MED AMERIKO IN MEHIKO.

New York. Dela se za vojno premirje med Zaroženimi državami in Mehiko.

SMRTNA KOSA.

Pariz. Slavni botanik van Tieghain je umrl.

RADI UMORA OBTOŽENA GROFICA.

Milan. Grofico Tiepoli, ki je, kakor znano, ustrelila vojaškega sluga svojega moža, so pripeljali v Oneglio iz zapora v San Remo, kjer se obravnava proti grofici danes prične. Povabljenih je 200 prič. Obravnava bo trajala deset dni in se bo vršila pri zaprtih durih.

ETNA BRUHA.

Rim. V okolici Etne so čutili včeraj močne potresne sunke. Etna krhu lava. Okolicansko prebivalstvo je vznemirjeno.

SNEŽNI VIHAR V PETERBURGU.

Peterburg. Tu je danes ponoči divjal snežni vihar. Neva je poplavila nižje ležeče dele mesta. Škoda je velika.

Darovi.

Tržaški »knežji dar« »Slovenski Straži«: Zaostali Mohorjani 150 K, zbirka gdč. Zafret med članicami Marijine družbe 52 K 34 vin., zbirka pri Sv. Ivanu 19 K, cerkveni pevski zbor pri Sv. Ivanu 6 K, kaplan Gustin 20 K, dr. Andrej Karlin 20 K, župnik Kjuder, Barkovlje, 20 K, kaplan Čok 10 K, kanonik Slavec 10 K, župnik Steržinar, Katinara, 10 K, kaplan Bonač, Rojan, 10 K, kaplan Glažar, Sv. Ivan, 5 K, župnik Furjan, Sv. Križ, 5 K, kaplan Kraljči 5 K, Škofijski tajnik Pahor 5 K, katehet Škarbar 5 K, katehet Sonc 5 K, kaplan Vranjac 5 K, katehet Ukmar 5 K, župnik Aleks. Martelanc, Prosek, 3 K, katehet Brumen 2 K, mons. Kratzky 2 K, župnik Schiffner, Sežana, 2 K; organizacije: Katehetsko društvo 20 K, Marijina družba v Rojanu 20 K, Ljudska hranilnica in posojilnica 20 K, Zveza Marijin dom 10 K, Bratovščina sv. Cirila in Metoda 10 K, moška Marijina družba v Trstu 10 K, Posojilnica v Sv. Križu 5 K, Poredružnica »Slov. Straže« v Sv. Križu 5 K, Marijina družba v Sv. Križu 2 K, zbirka moške Marijine družbe v Trstu 8 K 70 vin., zbirka gdč. Gaete 9 K, mlekarina Hrušica v Trstu 7 K, gdč. Zafret, predsednica ženske podružnice »Slov. Straže« 6 K 20 vin., rodbina Jež-Klavžer 10 K, gdč. Gaeta Ivanka 5 K, gdč. Guštin

Antonija 5 K, prodajalna Mirnske čevljarske zadruge 5 K, Bohinjec & Comp. 5 K, rodbina Ferjančič 5 K, blagajnik Kocjančič 2 K, gdč. Mankoč Milka 2 K, trgovec Jakob Smrdelj 2 K, gdč. Julka Virkova 2 K, gdč. Zupančič Ivanka 2 K, N. N. 1 K 50 vin., iz Sv. Križa: gdč. Amaija Svore, učiteljica, 1 K, g. Kralj Nežika 1 K, g. Košuta Josip 1 K, g. Košuta Matija 1 K, g. Svet Anton 1 K, g. Tence Lorenc 1 K, župni urad Kontovelj 7 K. — Skupaj 571 K 44 vin.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 30. aprila 1914.	
Pšenica za maj 1914	13:11
Pšenica za oktober 1914	11:88
Rž za oktober	9:58
Oves za oktober	8:26
Koruza za maj 1914	7:34
Koruza za julij 1914	7:40

Kdo ne pozna vseh mučnih bolečin na nogah?

Obvarujemo se jih z nošo dr. Diehl ovih cevljev.

Naravno obuvalo. — Dobiva se le v čevljarni

Fran Szantner

Ljubljana, Šelenburgova ulica štev. 4.

Isče se

stanovanje

obstoječe iz 2 sob, kabinje in s pritiklinami za majev ali avgustov termin. Ponudbe na upravo lista pod »Mirna stranka 1450«.

Sprejmeta se takoj v trajno delo

2 ključavničarska pomočnika.

Prednost imajo taki, ki se razumijo samostojno izvrševati vodovodna instalacijska dela. — Jakob Preželj, inštalater in ključavničarski mojster, Novo mesto.

Na prodaj sta dve docela prenovljeni

pričnihi hiši

bližu Ljubljane in železnice. Vsaka ima po 3 sobe, klet in vsaka svoj vodovod ter lep vrt s sadjem in za zelenjavo. Lepa lega, kraj mirem in zdrav. Vpraša se pri Fr. Jerko, Črnivec, p. Ježica. 1218

Proda se popolnoma dobro ohranjena

prava za trgovino

z mešanim blagom. — Več se izve pri upravnosti lista pod št. 1457.

1455

Moške obleke

fino izdelane v veliki izbiri od kron 16.— do kron 60.—

„Pri škofu“

Ljubljana, Pred škofijo št. 3 (zraven škofije).

Cenik na zahtevo brezplačno.

Zelo ugodna prilka za gg. trgovce!

Radi preselitev odda se na Notranjskem v sredini večjega trga tik cerkev na najlepšem prostoru

enonadstropna hiša takoj v najem.

V hiši nabaja se trgovina z mešanim blagom, trafika, prodaja kolekov, pivo in žganjetič, izdelovalnica sodavice in pokalce in pekarija. Zraven hiše je lep velik vrt s kegljičem, hlevom, skladničem in ledencu. Celo posestvo se pod ugodnimi pogoji proda. Vprašanja pod št. 105 poštne pošte, Ljubljana.

1459

Posestvo v Krškem h. št. 6

obstoječe iz enonadstropne hiše s tremi velikimi gospodarskimi poslopji, krasno verando, rastlinjakom, ledencu i. t. d. dalje iz krasnega vrta, sadnih vrtov, dobro vdelanih vinogradov, njiv in travnikov in hoste

prodam

iz proste roke radi preselitev. Posestvo je najugodnejše lege v Krškem in radi prostornosti pripravno za vsako obrt, zlasti za vinsko in lesno trgovino, pa tudi za penzionista, ker se lahko vse odporda, kar se ne rabi. Pojasnila dajem sam.

Dr. J. Hočvar.

Nizke cene!

Kupujte in naročajte suknjo, modno blago, perilo i. dr. pri

347

Zahlevajte vzorce!

LENASI & GERKMAN

Ljubljana,
Stritarjeva ulica 4.
VROČO ZDRAVOST.

500 kron!

Vam plačam, ako Vam
moj uničevalec „RIA-
MAZILO“ ne odpravi
Vaših kurjih očes brad-
av in trde kože v treh
dneh brez bolečin. Cena
lončka z jamstvenim
pismom K 1 —, 3 lončki
K 2-50. Na stotine po-
bavnih in priznanih pismem.

Zlata jama za izurjene peko. — V mestu s
35.000 prebivalci se takoj odda ena najstarejših in
prvih

pekarij

zavoljo družinskih razmer. — Vpraša se pod Šifro
zlata jama, Ljubljana. Poštno ležeče. 1306

Kemeny, Kaschau (Kassa) I.

Poštni predaj 12/160, Ogrsko.

1359

Vabilo

na popolnoma brezplačni učni tečaj
za umetno vezenje,
krpanje perila in nogavic

kateri se vrši

od 1. do 23. majnika 1914

v vel. dvorani Mestn. doma v Ljubljani.

Poučevala se bodo popolnoma brezplačno vsa
tehnična in moderna dela na tako razumljiv
način, da učenke, ne da bi bile vezile, že po
osmih dneh delajo popolnoma samostojno.
Nadalje se bodo tudi skrbno

poučevalo šivanje

posebno z aparati, pridržanimi „Singer“-jevimi
šivalnimi stroji. Svojo prijavo za udeležbo
prosimo naznani na naši prodajalni ali pa pri
začetku pouka vgori omenjenem lokalu. —
Obenem s tečajem bode v omenjeni dvorani

od 4. do 23. majnika 1914

velika razstava umetnega vezenja
izvršenega na „Singer“-jevih šivalnih strojih,
katera bodo otvorjena vsak dan od 8. do 12.
ure dopoldan in od 2. do 6. ure popoldan.

Vstop popolnoma prost.

Z velespoštovanjem

SINGER Ho., doln. družba šivalnih strojev
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Glavnik za barvanje las

Potom priprtega
česanja se pobarvajo
sivi in rudeči lasje
pristno plavo, rujavo
ali črno. Popolnoma
neškodljivo! Rabljivo
leta in leta. Na tisoče
v rabi. Komad K 5.—

Razpošilja: I. SCHÜLLER, Dunaj III,
Krieglergasse 6 II. 1187

1423 3

Slavnemu občinstvu vladujo
naujanjam, da budem letos o priliki
25 letnice obstoja moje tvrdke pro-
daja!

52

birmanska darila

kakor: ure, verižice, obeske, prstane,
uhane itd. po zna no znižanih cenab.

Edina zaloga najboljših ur z lastno
znamko "Topa".Lastna delavnica z električnim obra-
tom za popravila in nova dela.

Lud. Černe

juvelir in trgovec
Ljubljana, Wolfova ulica 3.na 58.000 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene ob-
ravnave.

Pismene, vsa dela zapadajoče ponudbe z napovedjo posameznih enotnih cen
proračuna naj se predloži do 18. maja t. l. ob 11. uri dopoldne podpisanimu dežel-
nemu odboru.

Ponudbe, ki morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, dopolniti je za
pečatene z napisom: „Ponudba za prevzetje gradbe mostu pri Sv. Janezu ob Bohinjs-
kem jezeru.“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik gradbene po-
goje po vsej vsebinu in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa
v pupillarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzai cenai, zlasti v komunalnih zadolž-
nicah ali zastavnih pismih kranjske deželne banke.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino
ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu
ob navadnih uradnih urah, kjer se tudi dobijo proti plačilu K 6.70.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 21. aprila 1914.

Domača tvrdka

Zunanja naročila
1127 obratno

Cene brez konkurenca

Modni salon Marija Götzl

Židovska ul. 8

Priporočamo domačo solidno tvrdko

Zalni klobuki
vedno v zalogi

Popravila se sprejemajo

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Tisk: »katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.

LENASI & GERKMAN

SANATORIUM EMONA

ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.

PORODNIŠNICA.

LJUBLJANA-KOMENSKEGA-ULICA-4

SEZDRAVNIK PRIMAR DR FR DERGANC

Alojzij Maggioli

kurat v Plezzo (pošta Creto, Tirolsko) je bil po tincturi za
želodec lekarnarja Piccoli-ja
v Ljubljani, Dunajska cesta,
ozdravljen trdovratnega čreves-
nega katara; to sredstvo je po-
moglo mnogim njegovim znan-
cem do zopet dobljenega zdravja.
Steklenica 20 vinarjev.

Naročila sprejema lekarna
G. Piccoli, Ljubljana.

Razglas.

Dne 1. maja 1914 prodajalo se bode
na Zaloški cesti št. 7 (gostilna Flegar), na
javni sodni dražbi različno

kovrško in klučavnarsko orodje

kakor: nakovala, primeži, vrtalni stroji etc.,
nakar se interesi opozarjajo in k nakupu
vljudno vabijo.

1360

ZENIT
Tovarne za Asbestškrilj Zenit'
držuba omejeno zavezo Mor. Zumberk
dobavlja najboljši in najcenejši
krovski material.

Prvo čisto slovan. kopališče na Jadranu

Baška

„Hotel Velebit“

(lastnik A. Tudor)

na otoku Krku (Veglia) v Istri. Izvrstna
kuhinja. Nikake zdraviliške takse. Hotel
ima krasno lego, oddaljen je samo
20 korakov od morja nasproti kopa-
lišča. Nova, moderna zgradba, preskrbi-
ljena z izborno pitno vodo. Pred ho-
telom krasna terasa. Z Reko vsako-
dnevna parobrodna zveza.

Vsa pojasnila daje zastonj in brez-
plačno lastnik hotela.

1105

Domuča tvrdka

Zunanja naročila
1127 obratno

Cene brez konkurenca

Velika zaloga damskej in o roških slamnikov v najnoviših oblikah vseh vrst ter športnih čepic

Židovska ul. 8

Zalni klobuki
vedno v zalogi

Popravila se sprejemajo